

Sosiaali- ja terveysministeriö
kirjaamo@stm.fi

viite STM07:00/2016

LAUSUNTO HALLITUKSEN ESITYKSEN LAIKSI SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUJEN TUOTTAMISESTA TÄYDENTÄMISESTÄ

VaaliJalan kuntayhtymän lausunto asiasta on seuraava.

Pykälän 3 kohdassa 7 määriteltävä vaativaa sosiaalihuoltoa tuottavan palveluyksikön käsite on onnistunut. Tärkeää määritelmässä on se, että vaativan sosiaalihuollon palvelut ovat lähes poikkeuksetta integroituja sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja. Lisäksi niitä voi olla tarpeen sovittaa yhteen myös muiden hallinnonalojen palvelujen, kuten varhaiskasvatuksen ja opetus-toimen tai työllisyyspalvelujen kanssa. Moniammatillisuus on määritelmässä hyvin oivallettu vaikka ei sanottu. Kun on kysymys kouluikäisten vaativasta sosiaalihuollosta, tulee peruskoulu kuulua vaatimusten piiriin. VaaliJalan kuntayhtymä on esimerkiksi määritelmän täysin täyttävä toimija.

Keskeistä on se, että vaativaa sosiaalihuoltoa tuottava palveluyksikkö ennakotarkastetaan tai sertifioidaan kokonaisuutena eikä esimerkiksi jokainen siihen kuuluva kuntoutusyksikkö erikseen. Tämä tulisi huomioida myös palvelujen tuottajaksi rekisteröitymisessä. Esimerkkinä olevat sertifiointimenetelmät ovat toimivia.

"Vaativaa sosiaalihuoltoa tuottavissa palveluyksiköissä voitaisiin kulloinkin sovellettavaksi tulevan lainsäädännön edellytysten täytyessä toteuttaa tahdosta riippumatonta hoitoa tai huoltoa tai käyttää asiakkaan itsemääräämisoikeutta rajoittavia toimenpiteitä. Näiden toimenpiteiden toteuttaminen edellyttää aina moniammatillista työryhmää ja päätöksentekoa sekä yksikössä annettavan vaativan hoidon ja huolenpidon toteuttamista ja seurantaa." Määrittely vastaa hyvin tiedossa olevia palvelutarpeita ja toiminnan vaatimustasoa. Tähän yhteyteen kuuluu myös rikoksiin syyllistyneiden, tuomitsematta jätettyjen kehitysvammaisten tahdosta riippumaton kuntoutus. Näitä kuntoutuspalveluja tarjoaa Suomessa Pirkanmaan sairaanhoitopiiriin kuntayhtymä Nokialla ja VaaliJalan kuntayhtymä Pieksämäellä.

"Tämän vuoksi palveluyksikössä on mainittuja toimenpiteitä varten oltava käytettävissä riittävästi tarvittavien erityisalojen osaamista sosiaalityön lisäksi muun muassa lääketieteen ja psykologian alalta." Vaatimusta voitaisiin täydentää vielä mm. puheterapian, puhetta tukevien ja korvaavien kommunikaatiomenetelmien (AAC) osaamisella ja seksuaaliterapian osaamisella.

"Vaativia sosiaalihuollon palveluja tuotetaan muun muassa laaja-alaista erityisosaamista edellyttävissä lastensuojelulaitoksissa, päihdehuollon ja vammaispalvelujen asumispalvelu- ja kuntoutusyksiköissä sekä joissakin vastaavissa pitkälle erikoistuneissa iäkkäiden palveluyksiköissä." Määritelmässä on hyvää, että siinä on mukana vaativat asumispalvelut, niiden tarve kasvanut ja mm. VaaliJalalla on niitä useampi yksikkö.

"Palvelut vaativan sosiaalihuollon yksiköissä ovat usein ympärivuorokautisia mutta niissä voidaan tuottaa myös samat kriteerit edellyttäviä osa-aikaisia tai osavuorokautisia palveluja. Palvelu voi olla kestoaltaan pitkä- tai lyhytaikaista ja se voi koostua esimerkiksi arviointi-, kuntoutus- tai kriisijaksoista." Tämä on melko tyhjentävä määritelmä toiminnasta ja tarpeista.

Lakiesityksen täydennyksessä ei ole käytetty sanaa kuntoutus, joka kuitenkin hyvin kuvaa toiminnan luonnetta, tarkoitusta ja määräaikaaisuutta. Ehdotamme sanan käyttöönottoa.

Taloudellisten vaikutusten arvioinnissa on mielestämme ajatusvirhe. Toimijalle kustannus on kustannus, aiheutuu se sitten ennakkotarkastuksesta tai sertifioinnista.

Lausunnolla oleva hallituksen lakiesityksen täydennys on hyvä avaus vaativan moniammatillisen sosiaalihuollon turvaamiseksi tulevaisuudessa. Työtä tulisi jatkaa siten, että kaikille maakuntien yhteistyöalueille saataisiin toimijat. Edellä kuvattuja palveluja ei ole mielekästä toteuttaa maakunnittain, koska asiakasmäärät jäävät niin pieniksi, että erityisosaamisen ylläpitäminen ja kehittäminen vaarantuu.

VaaliJalan kuntayhtymä ei voisi jatkaa kuntayhtymänä. Ehdotamme, että yhteistyöalueilla voisi toimia maakuntien yhteishallinnassa oleva liikelaitos. Perusmallina oleva palvelutoiminnan yhtiöittäminen ei sovellu toiminnalle, koska siinä palvelutoimintaan liittyy merkittävä julkisen vallan käyttö.

Lisätiedot, Ilkka Jokinen p. 050 60278, ilkka.jokinen@vaalijala.fi

VaaliJalan kuntayhtymä

Anja Manninen
hallituksen puheenjohtaja

Ilkka Jokinen
kuntayhtymän johtaja